

AİLE KATILIMI İLE ÇOCUKLARIN AKADEMİK BENLİK SAYGISI ARASINDAKİ İLİŞKİNİN ANNE-BABA GÖRÜŞLERİNE GÖRE İNCELENMESİ¹

Çağrı ÖZCAN*

Yasemin AYDOĞAN**

Özet

Bu araştırmada, okul öncesi eğitim kurumlarında uygulanan aile katılım çalışmaları ile çocukların akademik benlik saygısı düzeyi arasındaki ilişkinin, anne-baba görüşlerine göre çeşitli değişkenler açısından incelenmesi amaçlanmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu, 2011-2012 eğitim-öğretim yılında Bolu İl Millî Eğitim Müdürlüğüne bağlı okul öncesi eğitim kurumlarında eğitim alan 380 çocuğun aileleri oluşturmaktadır. Araştırma verilerinin elde edilmesinde, "Aile Katılım Ölçeği", "Akademik Benlik Saygısı Düzeyi Ölçeği" ve "Kişisel Bilgi Formu" kullanılmıştır.

Araştırma sonucunda, anne-babaların aile katılım puanlarında, cinsiyet ve annelerin meslek değişkeni açısından anlamlı bir fark bulunmuştur. Anne-baba algısına göre çocukların akademik benlik saygısı düzeyi puanlarında da, cinsiyet değişkeni açısından anlamlı bir fark gözlenmiştir. Aile katılımı ve çocukların akademik benlik saygısı düzeyi arasındaki ilişki incelendiğinde; orta düzeyde, pozitif bir ilişki olduğu görülmüştür. Etkisi araştırılan anne-babaların yaşları, çocuk sayısı, eğitim düzeyleri, babaların mesleki durumları, çocukların yaşları ve çocukların cinsiyetleri gibi değişkenlerde ise anlamlı bir fark bulunmamıştır.

Anahtar Sözcükler: Okul öncesi eğitim, aile katılımı, benlik ve akademik saygısı

Giriş

Çocuklar okul öncesi eğitim kurumlarında eğitim aldıkları süreçte, sorumluluk almayı, paylaşmayı, işbirliği yapmayı, toplumsal rolleri, akranlarıyla birlikte vakit geçirmeyi, oyun oynamayı, oyun yoluyla öğrenmeyi, kendilerini tanımayı ve rekabeti öğrenirken, aynı zamanda fiziksel, psiko- motor, sosyal, duyuşsal, bilişsel, öz

¹ Bu çalışma Doç. Dr. Yasemin AYDOĞAN danışmanlığında Çağrı ÖZCAN tarafından hazırlanmış olan "Okul Öncesinde Aile Katılımı ile Çocukların Akademik Benlik Saygısı Düzeyi Arasındaki İlişkinin Anne-Baba Görüşlerine Göre İncelenmesi" başlıklı yüksek lisans tezinden yararlanılarak hazırlanmıştır.

* Bilim Uzmanı; Millî Eğitim Bakanlığı Öğretmen, Bolu

** Doç. Dr.; Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Okul Öncesi Öğretmenliği Anabilim Dalı, Bolu

bakım alanlarında gelişme fırsatı bulurlar. Çocukların okulda kazandıkları bu becerilerin ev ortamında pekiştirilmesi ve desteklenmesi, okul-ev arasında tutarlılığın sağlanması ve anne-babaların okulun etkili bir öğesi haline gelebilmesi, eğitim sürecinin temel hedeflerinden biridir (Akkök, 2002; Kocabıyık, 2011).

Çocuğa erken yaşlarda sağlanacak deneyimlerle elde edilecek temel bilgi, beceri ve alışkanlıklar çocuğun daha sonraki öğrenim yaşamının yanı sıra sosyal ve duygusal yaşamını da biçimlendirecek güçtedir. Bu nedenle okul öncesi eğitim kurumlarında, çocuklarda kalıcı davranış değişiklikleri sağlamak ve okul öncesi eğitimin amaçlarına ulaşmak için öğrenme deneyimlerinin ailede sürdürülebilmesi büyük önem taşır. Bu süreçte başarılı bir okul öncesi eğitim için, okul- aile işbirliği sağlanarak, aile eğitim kapsamına dahil edilir (Arı, 2003; Çağdaş ve Seçer, 2006; Işık, 2007; Atabey, 2008; Güven, 2011).

Aile katılımı, okulla anne babalar arasındaki çok boyutluluğa dayalı her türlü iletişimi ve etkileşimi kapsayan, ebeveynlerin çocuklarının eğitimleri için kullandıkları kaynaklara yaptıkları yatırım olarak tanımlanabilir. Okul aile işbirliğinin sağlıklı bir şekilde yürütülebilmesi çocuğun öğrenmesini geliştiren bir süreçtir ve bu süreçte okul personeli ve aile bireylerinin birlikte çalışması önem taşımaktadır. Okul öncesinde aile katılımı; aile eğitim etkinlikleri, aile iletişim etkinlikleri, ailelerin eğitim etkinliklerine katılımı, ev ziyaretleri ve evde yapılabilecek etkinlikler, bireysel görüşmeler ve toplantılar yönetim ve karar verme süreçlerine katılım olmak üzere yedi ana başlıkta incelenebilir. Okulda yapılan etkinliklere ailelerin katılımı, aile katılım çalışmalarının hedefine ulaşması için önemlidir, fakat yeterli değildir. Bununla beraber öğretmenler de ailelerle iletişime girerek, evde geçirilen zamanın okul öğrenmelerini destekleyecek nitelikte olmasına katkı sağlamalıdır (Boult, 2006; Carlise, Stanley ve Kemple, 2005; Epstein, 2002; Mcbride ve Wright, 2002; MEB, 2006).

Çocuğun gelişim alanlarının olumlu yönde desteklenmesinde ve akademik başarısının artırılmasında, toplumun gereksinim duyduğu nitelikli bireyler yetiştirme sorumluluğunu okul ve ailenin paylaşması önemlidir (Güven, 2011). Çocuğa okul öncesi dönemde verilen, aileyi eğitimin içine katan ve karşılıklı işbirliğine dayalı okul öncesi eğitim, çocuğun olumlu benlik kavramı geliştirmesine, kendini tanımasına ve yüksek benlik saygısına sahip olmasına olumlu katkı sağlar. Çocuğun içinde bulunduğu aile, özgüvenli, aralarında ve çocukla iyi iletişim kuran, çocuklarına karşı güven verici, hoşgörülü ve esnek bir yaklaşım içinde olan bireylerden oluşuyorsa çocuğun benlik saygısı yüksek olacaktır. Çocuğu olduğu gibi kabul eden, onu destekleyip yüreklendiren aile üyeleri, çocuğun benlik değerinin oluşmasına katkı sağlayacaktır (Yavuzer, 2001). Çocuklarda olumlu benlik saygısı oluşturabilmek, çocuğun ileriki yaşantısı için çok önemlidir. Bunun için ailelerin çocukların fikirlerini kabul etmesi, çocuklarını dikkatli dinlemesi, onlara seçme şansı sunması, iletişimde ben mesajı kullanması, çocuğun hata yapmasına izin verip, böylece yanlışlarından doğruyu bulmayı öğrenmesine fırsat vermeleri gerekmektedir (Balat, 2003).

Yapılan çalışmalar aile katılımı ve aile eğitiminin; çocuğun gelişimini destekleme, kendilik algısının ve benlik saygısının gelişimine katkı sağlama, akademik başarısını arttırma, ebeveynlerin kendilerini geliştirebilmeleri gibi konularda önemli role sahip olduğunu ve ailelerin çocukların eğitime katılmalarının gerekliliğini ortaya koymaktadır (Çelenk, 2003; Ekinci Vural, 2006; Işık, 2007; Gürşimşek, 2010).

Çocuğun benlik ve akademik benlik saygısını artırmada, aile-öğretmen-çocuk arasındaki paylaşımın ve aile katılım çalışmalarının önemi yapılan araştırmalarda görülmektedir. Ailenin eğitime katılımı, ebeveynlerin çocuk eğitimi konusundaki bilgi ve becerilerini arttırmalarına, çocuklarının eğitimlerinde rollerinin ne kadar önemli olduğunun farkına varmalarına katkı sağlayacaktır. Okul-aile işbirliği ve iletişiminin sağlanması ve eğitime ailenin aktif olarak katılımı, çocukların kendilerini daha iyi tanımalarına, kendilik algıları ve benlik saygılarının gelişimine destek olacaktır. Böylece çocuğun hem sosyal becerilerinde, hem de akademik başarısında olumlu gelişmeler sağlanabilir.

Araştırmanın amacı

Bu araştırmada okul öncesi eğitim kurumlarında uygulanan aile katılım çalışmaları ile çocukların akademik benlik saygısı düzeyi arasındaki ilişkinin, çeşitli değişkenler açısından, anne-baba görüşlerine göre incelenmesi amaçlanmıştır. Bu genel amaç doğrultusunda aşağıdaki sorulara cevap aranmaya çalışılmıştır.

1. Okul öncesi eğitim kurumuna devam eden çocukların anne-babalarının, aile katılım çalışmalarına katılma düzeyi;

- Cinsiyetlerine, çocuk sayılarına, yaşlarına, meslek durumlarına ve eğitim düzeylerine,
- Çocukların yaşlarına ve cinsiyetlerine göre farklılık göstermekte midir?

2. Çocukları okul öncesi eğitim kurumlarına devam eden anne-babaların algısına göre, çocukların akademik benlik saygısı düzeyi;

- Anne-babaların cinsiyetlerine, çocuk sayılarına, yaşlarına, meslek durumlarına ve eğitim düzeylerine,
- Çocukların yaşlarına ve cinsiyetlerine göre farklılık göstermekte midir?

3. Okul öncesi eğitim kurumlarında uygulanan aile katılım çalışmalarına, anne-babaların katılma düzeyi ile çocukların akademik benlik saygısı düzeyi arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?

Yöntem

Bu araştırmada betimsel tarama modeli kullanılmıştır. Betimsel araştırmalar, verilen bir durumu olabildiğince tam ve dikkatli bir şekilde tanımlar. Eğitim alanındaki araştırmalarda, betimsel tarama çalışmaları yaygın olarak kullanılan bir yöntemdir (Büyüköztürk vd., 2009).

Çalışma grubu

Araştırmanın çalışma grubunu, 2011-2012 eğitim-öğretim yılında Bolu İl Millî Eğitim Müdürlüğü'ne bağlı, Bolu ili merkez ilçede random yöntemi ile seçilmiş, dört anaokulu ve beş ilköğretim okulu ana sınıfında, okul öncesi eğitim alan 380 çocuğun anne-babası oluşturmaktadır.

Ailelerin demografik özellikleri incelendiğinde; velilerin %78.7'si kadınlardan, %21.3'i erkeklerden oluşmaktadır. Annelerin yaş değişkenine göre dağılımları incelendiğinde; 20-30 yaşları arası anneler %31.8, 31-35 yaşları arası anneler %44.1, 36-

40 yaşları arası anneler %17.4 ve 41 ve üzeri yaşlardaki anneler %6.7 oranındadır. Babaların yaş değişkenine göre dağılımları incelendiğinde; 20-30 yaşları arası babalar %13.6, 31-35 yaşları arası babalar %53.1, 36-40 yaşları arası babalar %22.2 ve 41 ve üzeri yaşlardaki anneler %11.1 oranındadır.

Veri toplama araçları

Bu çalışmada veri toplama aracı olarak, "Aile katılım ölçeği", "Akademik benlik saygısı düzeyi ölçeği" ve "Kişisel bilgi formu" kullanılmıştır.

1. Aile katılım ölçeği

Aile Katılım Ölçeği (Family Involvement Questionnaire) öğretmenler ile veliler arasında işbirliği düzeyini yani aile katılım çalışmalarını belirlemek amacıyla, Fantuzzo, Tighe ve Childs (2000) tarafından geliştirilmiştir. Aile katılım ölçeğinde her bir madde 5'li likert şeklinde ("her zaman", "sık sık", "bazen", "nadiren", "hiçbir zaman") değerlendirilmekte ve puanlanmaktadır. Ölçek geliştirilirken madde havuzu aile katılımının üç boyutu olan, ev temelli katılım (ETK), okul temelli katılım (OTK) ve okul-aile işbirliği temelli katılım (OAT) boyutları dikkate alınarak oluşturulmuştur.

Aile katılım ölçeği, Gürşimşek (2003) tarafından okul öncesi düzeyde uygulanmış ve Türkçeye uyarlaması yapılmıştır. Gürşimşek'in 200 ebeveynle yürüttüğü çalışmada ölçme gücü açısından düşük maddeler çıkarılmış ve 21 maddelik ölçeğin güvenilirlik katsayısı alt boyutlar için sırasıyla .79, .69, .84 ve tüm ölçek için .87 olarak belirlenmiştir. Bu çalışmada Gürşimşek'ten izin alınarak 21 maddelik form kullanılmıştır.

2. Akademik benlik saygısı düzeyi ölçeği

Akademik benlik saygısı ölçeği (Base), okul öncesinden 8. sınıfa kadar olan çocukların akademik benlik saygısını ölçmek için Coopersmith ve Gilbert (1982) tarafından geliştirilmiştir. Bu ölçekte aileler veya öğretmenler, çocukların okul ortamında nasıl davrandığına ilişkin soruları doğrudan doğruya deneyimlerini kullanarak yanıtlamaktadırlar. Ölçek 16 maddeden oluşmaktadır.

Cevher ve Buluş (2004, 2006) okul öncesi alanda yaptıkları çalışmalarda kullanılmak üzere Akademik Benlik Saygısı Ölçeğini Türkçe'ye uyarlamışlar ve uyarlama çalışması yaparken Davranışsal Akademik Benlik Saygısı Ölçeğinde yer alan 16 madde ve Hamachek (1995)'in geliştirdiği Değerlendirme Envanteri'nde bulunan 6 ifadeyi kullanmışlar ve toplam 22 maddelik ölçek hazırlamışlardır. Bu çalışmada Cevher ve Buluş'tan izin alınarak 22 maddelik bu ölçek kullanılmıştır. Ölçeğin güvenilirliği ve geçerliği için, 361 çocuktan elde edilen veriler üzerinde analizler yapılmıştır. Analizler sonucunda ölçeğin toplam madde sayısı 22 ve puan aralığı 22-110 olarak ortaya çıkmıştır. Ölçek maddeleri Türkçe'ye uyarlandıktan sonra alanla ilgili iki uzmanın görüşüne başvurulmuştur. Bu şekilde hazırlanan Akademik Benlik Saygısı Düzeyi Ölçeğinin maddeleri için "her zaman", "sık sık", "bazen", "nadiren", "hiçbir zaman" şeklinde 5'ten 1'e doğru derecelendirme yapılmıştır. Elde edilen bulgular ölçeğin iç tutarlılık güvenilirliğinin ve yapı geçerliğinin kabul edilebilir düzeyde olduğunu, dolayısıyla ölçülmek istenen davranışın ölçümünde kullanılabileceğini göstermektedir.

3. Kişisel bilgi formu

Etkisi araştırılan değişkenler hakkında bilgi toplamak amacıyla kullanılan “Kişisel bilgi formu”, araştırmacı tarafından düzenlenmiştir. Bu formda, çalışma grubunu oluşturan anne ve babaların; yaş, cinsiyet, eğitim durumu, meslek ve çocuk sayılarını, ayrıca ailelerin okul öncesi eğitim kurumuna devam eden çocuklarının yaş ve cinsiyetlerini belirlemeye yönelik sorular yer almaktadır.

Verilerin analizi

Elde edilen verilerin analizinde çözümlenmesinde frekans ve yüzde dağılımlarının yanı sıra, t-testi (Paired Samples t-Test) ve tek faktörlü varyans (ANOVA) analizi ve Pearson korelasyon katsayısı (Pearson correlation coefficient) kullanılmıştır.

Bulgular

Okul öncesi eğitim kurumlarında uygulanan aile katılım çalışmaları ile çocukların akademik benlik saygısı düzeyi arasındaki ilişkinin anne-baba görüşlerine göre incelenmesi amacıyla yürütülen bu araştırmadan elde edilen bulgular analiz edilmiş ve aşağıdaki sonuçlara ulaşılmıştır.

Tablo 1. Aile Katılım ve Akademik Benlik Saygısı Düzeyi Ölçeği Puanlarının, Cinsiyet Değişkenine Göre t Testi Sonuçları

Aile Katılımı	Cinsiyet	N	\bar{X}	sd	t	p
	Kadın		299	80.46	378	2.71
Erkek		81	76.25			
Akademik Benlik Saygısı	Cinsiyet	N	\bar{X}	sd	t	p
	Kadın		299	91.90	378	2.06
Erkek		81	89.22			

Tablo 1 incelendiğinde, araştırmaya katılan annelerin, aile katılım puan ortalamalarının \bar{X} =80.46, babaların puan ortalamalarının ise \bar{X} =76.25 olduğu görülmektedir. Yapılan t-testi sonucunda [$t_{(378)}=.001$, $p<0.05$] cinsiyete göre aile katılım puanlarında istatistiksel olarak anlamlı fark olduğu saptanmıştır.

Akademik benlik saygısı puanlarına bakıldığında, araştırmaya katılan annelerin puan ortalamalarının \bar{X} =91.90, babaların puan ortalamalarının ise \bar{X} =89.22 olduğu görülmektedir. Bu ölçekte de, yapılan t-testi sonucunda [$t_{(378)}=.040$, $p<0.05$] cinsiyete göre çocukların akademik benlik saygısı puanlarında istatistiksel olarak anlamlı fark olduğu saptanmıştır.

Tablo 2. Aile Katılım ve Akademik Benlik Saygısı Düzeyi Ölçeği Puanlarının Anne-Babaların Çocuk Sayısına Göre Aritmetik Ortalama, Standart Sapma ve Anova Sonuçları

Aile Katılımı	Çocuk Sayısı	N	\bar{X}	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplam	sd	Kareler Ortalama	F	p
	1 çocuk	117	80.36	Grup Arası	176.39	2	88.198	.564	.570
2 çocuk	199	79.50	Grup İçi	58974.68	377	156.432			
3 çocuk	64	78.31	Toplam	59151.08	379				
Akademik Benlik Saygısı	Çocuk Sayısı	N	\bar{X}	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplam	sd	Kareler Ortalama	F	p
	1 çocuk	117	91.18	Grup Arası	11.49	2	5.745	.053	.949
2 çocuk	199	91.29	Grup İçi	41038.73	377	108.856			
3 çocuk	64	91.70	Toplam	41050.22	379				

Tablo 2 incelendiğinde, aile katılım ölçeğinde, bir çocuğa sahip anne-babaların puan ortalamalarının $\bar{X}=80.36$, iki çocuğa sahip ailelerin puan ortalamalarının $\bar{X}=79.50$, üç çocuğu sahip ailelerin puan ortalamalarının $\bar{X}=78.31$ olduğu görülmektedir. Yapılan varyans analizi sonucunda [$F_{(2,377)}=.564, p>0.05$], aile katılım puanlarında gruplar arasında anlamlı bir fark saptanmamıştır.

Akademik benlik saygısı ölçeğinde ise bir çocuğa sahip anne-babaların çocuklarının puan ortalamalarının $\bar{X}=91.18$, iki çocuğa sahip anne-babaların çocuklarının puan ortalamalarının $\bar{X}=91.29$, üç çocuğa sahip anne-babaların çocuklarının puan ortalamalarının $\bar{X}=91.70$ olduğu görülmektedir. Bu ölçekte de varyans analizi sonucunda [$F_{(2,377)}=.053, p>0.05$], gruplar arasında anlamlı bir fark saptanmamıştır.

Tablo 3. Aile Katılım Ölçeği Puanlarının Annelerin ve Babaların Yaşlarına Göre Aritmetik Ortalama, Standart Sapma ve Anova Sonuçları

Anne	Yaş	N	\bar{X}	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplam	sd	Kareler Ortalama	F	p
	20-30 yaş	95	79.84	Grup Arası	194.10	3	64.702	1.245	.749
31-35 yaş	132	80.26	Grup İçi	47044.34	295	159.472			
36-40 yaş	52	82.17	Toplam	47238.44	298				
41 yaş +	20	80.35							
Baba	Yaş	N	\bar{X}	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplam	sd	Kareler Ortalama	F	p
	20-30 yaş	11	77.81	Grup Arası	249.45	3	83.151	.608	.612
31-35 yaş	43	76.41	Grup İçi	10534.10	77	136.807			
36-40 yaş	18	73.44	Toplam	10783.55	80				
41 yaş +	9	79.22							

Tablo 3 incelendiğinde, araştırmaya katılan 20-30 yaşları arasındaki annelerin puan ortalamalarının $\bar{X} = 79.84$, babaların puan ortalamalarının $\bar{X} = 77.81$, 41 yaşın üzerinde yaşlardaki annelerin puan ortalamalarının ise $\bar{X} = 80.35$ babaların puan ortalamalarının ise $\bar{X} = 79.22$ olduğu görülmektedir. Annelerin [$F_{(3-295)}=1.245$, $p>0.05$] ve babaların [$F_{(3-77)}=.608$, $p>0.05$] yaşlarına göre yapılan varyans analizi sonucunda, aile katılım puanlarının ortalama değeri karşılaştırılmış ve her ikisinde de gruplar arasında anlamlı bir fark saptanmamıştır.

Tablo 4. Aile Katılım Ölçeği Puanlarının Annelerin ve Babaların Mesleklerine Göre Aritmetik Ortalama, Standart Sapma ve Anova Sonuçları

Anne	Meslek	N	\bar{X}	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplam	sd	Kareler Ortalama	F	p	Anlamlı
	1. Memur	17	75.64	Grup Arası	2773.65	5	554.730	3.655	.003	2-3
	2. İşçi	39	75.05	Grup İçi	44464.79	293	151.757			
	3. Öğretmen-Akademisyen	35	85.71	Toplam	47238.44	298				
	4. Serbest Meslek	14	83.14							
	5. Ev Hanımı	174	81.13							
	6. Diğer	20	78.30							
Baba	Meslek	N	X	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplam	sd	Kareler Ortalama	F	p	Anlamlı fark
	1. Memur	11	79.36	Grup Arası	651.40	5	130.281	.964	.445	
	2. İşçi	33	74.93	Grup İçi	10132.15	75	135.095			
	3. Öğretmen-Akademisyen	6	72.50	Toplam	10783.55	80				
	4. Serbest Meslek	15	80.86							
	5. Diğer	16	74.00							

Tablo 4 incelendiğinde, işçi olan annelerin puan ortalamalarının $\bar{X} = 75.05$, öğretmen-akademisyen olan annelerin puan ortalamalarının ise $\bar{X} = 85.71$ olduğu görülmektedir. Yapılan varyans analizi sonucunda [$F_{(5-293)}=3.655$, $p<0.05$], aile katılım puanlarının ortalama değeri karşılaştırılmış ve annelerin mesleklerine göre gruplar arasında anlamlı bir fark saptanmıştır. Yapılan Scheffe testi sonuçlarına göre işçi ve öğretmen-akademisyen meslek grupları arasında anlamlı bir farklılık olduğu belirlenmiştir.

Babaların puan ortalamalarına bakıldığında, annelerinkinden daha farklı bir sonuca ulaşılmıştır. Öğretmen-akademisyen olan babaların puan ortalamalarının $\bar{X} = 72.50$, serbest meslekle uğraşan babaların puan ortalamalarının $\bar{X} = 80.86$ olduğu görülmektedir. Yapılan varyans analizi sonucunda [$F_{(5-75)}=.964$, $p>0.05$] babaların mesleklerine göre gruplar arasında anlamlı bir fark saptanmamıştır.

Tablo 5. Aile Katılım Ölçeği Puanlarının Annelerin ve Babaların Eğitim Durumuna Göre Aritmetik Ortalama, Standart Sapma ve Anova Sonuçları

Anne	Eğitim Durumu	N	\bar{X}	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplam	sd	Kareler Ortalama	F	p
	İlkokul-Ortaokul	131	79.53	Grup Arası	262.4	3	87.494	.549	.649
Lise	85	80.65	Grup İçi	46975.9	295	159.241			
Önlisans ve Lisans	76	81.64	Toplam	47238.4	298				
Yüksek Lis. ve Dok.	7	82.85							
Baba	Eğitim Durumu	N	\bar{X}	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplam	sd	Kareler Ortalama	F	p
	İlkokul-Ortaokul	22	79.27	Grup Arası	28.1	3	9.385	.067	.977
Lise	34	76.79	Grup İçi	10755.4	77	139.681			
Önlisans ve Lisans	23	75.39	Toplam	10783.5	80				
Yüksek Lis. ve Dok.	2	77.00							

Tablo 5 incelendiğinde, ilkököl ve ortaokul mezunu olan annelerin puan ortalamalarının $\bar{X} = 79.53$, babaların $\bar{X} = 79.27$, yüksek lisans ve doktora mezunu annelerin puan ortalamalarının $\bar{X} = 82.85$, babaların $\bar{X} = 77.00$ olduğu görülmektedir. Yapılan varyans analizi sonucunda annelerin [$F_{(3-295)} = .549, p > 0.05$] ve babaların [$F_{(3-77)} = .067, p > 0.05$], aile katılım puanlarının ortalama değeri karşılaştırılmış ve her iki grupta da anlamlı bir fark saptanmamıştır.

Tablo 6. Aile Katılım ve Akademik Benlik Saygısı Düzeyi Ölçeği Puanlarının Çocukların Yaşlarına Göre Aritmetik Ortalama, Standart Sapma ve Anova Sonuçları

Aile Katılımı	Yaş	N	\bar{X}	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplam	sd	Kareler Ortalama	F	p
	4 Yaş	36	81.83	Grup Arası	204.50	2	102.250	.654	.521
5 Yaş	76	79.43	Grup İçi	58946.58	377	156.357			
6 Yaş	268	79.30	Toplam	59151.08	379				
Akademik Benlik Saygısı	Yaş	N	\bar{X}	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplam	sd	Kareler Ortalama	F	p
	4 Yaş	36	90.50	Grup Arası	209.52	2	104.761	.967	.381
5 Yaş	76	90.05	Grup İçi	40840.70	377	108.331			
6 Yaş	268	91.80	Toplam	41050.22	379				

Tablo 6'da aile katılım puanları incelendiğinde, 4 yaşındaki çocukların ailelerinin $\bar{X} = 81.83$, 5 yaşındaki çocukların ailelerinin $\bar{X} = 79.43$, 6 yaşındaki çocukların ailelerinin $\bar{X} = 79.30$ puan ortalamasına sahip olduğu görülmektedir. Yapılan varyans analizi sonucunda [$F_{(2-377)} = .654, p > 0.05$], aile katılım puanlarının ortalama değerlerinde gruplar arasında anlamlı bir fark saptanmamıştır.

Akademik benlik saygısı puanlarına bakıldığında, 4 yaşındaki çocukların $\bar{X} = 90.50$, 5 yaşındaki çocukların $\bar{X} = 90.05$, 6 yaşındaki çocukların $\bar{X} = 91.80$ puan ortalamasına sahip olduğu görülmektedir. Yapılan varyans analizi sonucunda [$F_{(2,377)} = .967$, $p > 0.05$], gruplar arasında anlamlı bir fark saptanmamıştır.

Tablo 7. Akademik Benlik Saygısı Düzeyi Ölçeği Puanlarının Annelerin ve Babaların Yaşlarına Göre Aritmetik Ortalama, Standart Sapma ve Anova Sonuçları

Anne	Yaş	N	\bar{X}	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplam	sd	Kareler Ortalama	F	p
	20-30 yaş	95	90.64	Grup Arası	332.89	3	110.966	1.038	.376
	31-35 yaş	132	92.16	Grup İçi	31545.28	295	106.933		
	36-40 yaş	52	92.46	Toplam	31878.18	298			
	41 yaş +	20	94.70						
Baba	Yaş	N	\bar{X}	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplam	sd	Kareler Ortalama	F	p
	20-30 yaş	11	86.54	Grup Arası	240.57	3	80.192	.729	.538
	31-35 yaş	43	88.53	Grup İçi	8473.42	77	110.044		
	36-40 yaş	18	91.88	Toplam	8714.00	80			
	41 yaş +	9	90.44						

Tablo 7 incelendiğinde araştırmaya katılan 20-30 yaşları arasındaki annelerin ve babaların çocuklarının en düşük akademik benlik saygısı puan ortalamalarına sahip oldukları görülmektedir. 41 yaş ve üzerindeki annelerin çocuklarının puan ortalamalarının ($\bar{X} = 94.70$) ve 36-40 yaş arasındaki babaların çocuklarının ($\bar{X} = 91.88$) puan ortalamalarının, diğer gruplardan daha yüksek oldukları görülmektedir. Yapılan varyans analizi sonucunda akademik benlik saygısı puanlarının ortalama değeri karşılaştırılmış, annelerin [$F_{(3,295)} = 1.038$, $p > 0.05$] ve babaların yaşlarına [$F_{(3,77)} = .729$, $p > 0.05$] göre gruplar arasında anlamlı bir fark saptanmamıştır.

Tablo 8. Akademik Benlik Saygısı Düzeyi Ölçeği Puanlarının Annelerin ve Babaların Mesleklerine Göre Aritmetik Ortalama, Standart Sapma ve Anova Sonuçları

Anne	Meslek	N	\bar{X}	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplam	sd	Kareler Ortalama	F	p
	1. Memur	17	91.88	Grup Arası	953.02	2	190.605	1.806	.112
	2. İşçi	39	88.43	Grup İçi	30925.16	293	105.547		
	3. Öğretmen Akademisyen	35	95.51	Toplam	31878.18	298			
	4. Serbest Meslek	14	92.00						
	5. Ev Hanımı	174	91.81						
	6. Diğer	20	93.05						
Baba	Meslek	N	\bar{X}	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplam	sd	Kareler Ortalama	F	p
	1. Memur	11	90.27	Grup Arası	1115.98	5	223.196	2.203	.063
	2. İşçi	33	87.03	Grup İçi	7598.02	75	101.307		
	3. Öğretmen Akademisyen	6	89.00	Toplam	8714.00	80			
	4. Serbest Meslek	15	93.93						
	5. Diğer	16	90.56						

Tablo 8 incelendiğinde işçi olan annelerin çocuklarının ($\bar{X}=88.43$) ve işçi olan babaların çocuklarının ($\bar{X}=87.03$) en düşük puan ortalamasına sahip oldukları görülmektedir. Öğretmen-akademisyen olan annelerin çocuklarının $\bar{X}=95.51$, serbest meslekle uğraşan babaların çocuklarının ise $\bar{X}=93.93$ puan ortalaması ile en yüksek puan ortalamasına sahip oldukları tespit edilmiştir. Yapılan varyans analizi sonucunda akademik benlik saygısı puanlarının ortalama değeri karşılaştırılmış, annelerin [$F_{(5-293)}=1.806, p>0.05$] ve babaların [$F_{(5-75)}=2.203, p>0.05$], mesleklerine göre gruplar arasında anlamlı bir fark saptanmamıştır.

Tablo 9. Akademik Benlik Saygısı Düzeyi Ölçeği Puanlarının Annelerin ve Babaların Eğitim Durumuna Göre Aritmetik Ortalama, Standart Sapma ve Anova Sonuçları

Anne	Eğitim Durumu	N	\bar{X}	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplam	sd	Kareler Ortalama	F	p
	İlkokul-Ortaokul	131	90.79	Grup Arası	562.01	3	187.338	1.765	.154
	Lise	85	92.65	Grup İçi	31316.17	295	106.157		
	Önlisans ve Lisans	76	92.32	Toplam	31878.18	298			
	Yüksek Lis. ve Dok.	7	98.85						
Baba	Eğitim Durumu	N	\bar{X}	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplam	sd	Kareler Ortalama	F	p
	İlkokul-Ortaokul	22	85.72	Grup Arası	777.69	3	259.231	2.515	.065
	Lise	34	90.88	Grup İçi	7936.30	77	103.069		
	Önlisans ve Lisans	23	91.21	Toplam	8714.00	80			
	Yüksek Lis. ve Dok.	2	76.50						

Tablo 9 incelendiğinde ilkökul-ortaokul (\bar{X} =90.79) mezunu olan annelerin çocuklarının en düşük puan ortalamasına, yüksek lisans ve doktora (\bar{X} =98.85) mezunu annelerin çocuklarının ise en yüksek puan ortalamasına sahip olduğu görülmektedir. Babaların eğitim durumuna bakıldığında yüksek lisans ve doktora (\bar{X} =76.50) mezunu babaların çocuklarının en düşük puana, önlisans ve lisans (\bar{X} =91.21) mezunu babaların çocuklarının ise en yüksek puana sahip olduğu görülmektedir. Yapılan varyans analizi sonucunda akademik benlik saygısı puanlarının ortalama değeri karşılaştırılmış, annelerin [$F_{(3-295)}=1.765, p>0.05$] ve babaların [$F_{(3-77)}=2.515, p>0.05$] eğitim durumuna göre gruplar arasında anlamlı bir fark saptanmamıştır.

Tablo 10. Aile Katılım ve Akademik Benlik Saygısı Düzeyi Ölçeği Puanlarının Çocukların Cinsiyet Değişkenine Göre t Testi Sonuçları

Aile Katılımı	Cinsiyet	N	\bar{X}	sd	t	p
	Kız	203	80.13	378	.947	.344
	Erkek	177	78.92			
Akademik Benlik Saygısı	Cinsiyet	N	\bar{X}	sd	t	p
	Kız	203	91.68	378	.708	.479
	Erkek	117	90.92			

Tablo 10 incelendiğinde, araştırmaya katılan ve kız çocuğu olan ailelerin, aile katılım puan ortalamalarının \bar{X} =80.13, erkek çocuğu olan ailelerin puan ortalamalarının ise \bar{X} =78.92 olduğu görülmektedir. Akademik benlik saygısı düzeyi puanlarına bakıldığında, kız çocuklarının puan ortalamalarının \bar{X} =91.68, erkek çocuklarının puan ortalamalarının ise \bar{X} =90.92 olduğu görülmektedir. Yapılan t-testi sonucunda çocukların cinsiyetine göre ailelerin aile katılım puanlarında [$t_{(378)}=.344, p>0.05$] ve

çocukların akademik benlik saygısı puanlarında [$t_{(378)}=.479, p>0.05$] istatistiksel olarak anlamlı fark olmadığı saptanmıştır.

Tablo 11. Aile Katılım Ölçeği ve Akademik Benlik Saygısı Düzeyi Ölçeği Puanlarına İlişkin Korelasyon Testi Sonuçları

Testler	Aile Katılım Ölçeği		Akademik Benlik Saygısı Düzeyi Ölçeği	
	r	p	r	p
Aile Katılım Ölçeği	1		.456	.000
Akademik Benlik Saygısı Düzeyi Ölçeği	.456	.000	1	

Tablo 11 incelendiğinde anne-babaların aile katılımı puanları ile çocukların akademik benlik saygısı puanları arasında ($r = 0.456, p<.01$) pozitif ve anlamlı bir ilişki olduğu görülmektedir. Buna göre ailelerin aile katılım puanları arttıkça, çocukların akademik benlik saygısı puanlarının da arttığı söylenebilir.

Sonuçlar ve tartışma

Araştırma sonucunda anne-babanın cinsiyet değişkeninin, aile katılım ve çocukların akademik benlik saygısı düzeyi ortalama puanlarını farklılık yaratacak düzeyde etkilediği ve çalışma grubuna dahil edilen annelerin puan ortalamalarının, babaların puan ortalamalarından daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Okulda uygulanan aile katılım çalışmalarına, babaların çalışma şartlarından dolayı katılmamasının, ev hanımı olan annelerin bu çalışmalara daha fazla vakit ayırıp katılma imkanlarının olmasının ve bir işte çalışsalar da annelerin çocuklarla ilgili daha fazla sorumluluk almalarının, annelerin aile katılım puanlarının yüksek olmasını etkilediği düşünülmektedir.

Akademik benlik saygısı ölçeğinden alınan puanlara bakıldığında; araştırmaya katılan annelerin algısına göre çocukların puan ortalamaları, babaların algısına göre çocukların puan ortalamalarından daha yüksektir. Bu bulgular, annelerin babalara göre çocuklarını, okul hayatında, akademik başarıda ve benlik gelişiminde daha başarılı bulduklarının bir göstergesi olarak kabul edilebilir.

Şeker (2009)'in ilköğretim beşinci sınıf öğrencilerinin performans görevlerindeki başarıları ile ailelerinin eğitim-öğretim çalışmalarına katılım düzeyleri arasındaki ilişkinin belirlenmesi amacıyla yaptığı çalışmada, ailelerin cinsiyetleri ile aile katılım ölçeği toplam puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamıştır. Bu bulgu araştırma sonucuyla örtüşmemektedir.

Aile katılım ölçeği sonuçlarına bakıldığında, araştırmaya katılan anne-babaların çocuk sayısı değişkenine göre puan ortalamaları 78.31 ile 80.36 arasında değişmekte ve çocuk sayısı değişkeni, aile katılım ortalama puanlarını anlamlı farklılık yaratacak düzeyde etkilememektedir. Bu sonuç da bize ailelerin sahip oldukları çocuk sayısının aile katılım düzeylerini etkilemediğini göstermektedir.

Pekkarakaş (2010) üç-altı yaş çocukların babalarının çocuk yetiştirme tutumları ile eğitime katılım düzeyleri arasındaki ilişkiyi incelemek amacıyla yaptığı araştırmada, ailedeki çocuk sayısına göre ölçeğin alt boyutlarını yapılan varyans analizi ile karşılaştırmıştır. Ailedeki çocuk sayısına göre okul temelli katılım, aile temelli katılım ve okul-aile işbirliği temelli katılım alt ölçek puanları aritmetik ortalamaları arasında istatistiksel anlamda anlamlı bir farklılık bulunamamıştır. Bu sonuç araştırmadan elde edilen bulguları desteklemektedir.

Araştırmaya katılan annelerin yaşlarına göre çocukların akademik benlik saygısı düzeyi ortalama puanları 90.64 ile 94.70 arasında değişmektedir. Araştırmaya katılan babaların yaşlarına göre ise, çocukların akademik benlik saygısı düzeyi ortalama puanları 73.44 ile 79.22 arasında değişmektedir. Bu sonuç annelerin babalara göre, çocuklarının benlik gelişimlerini, akademik ve okul başarılarını daha olumlu gördüklerinin ve çocukların kendilik algılarını daha iyi nitelendirdiklerinin bir göstergesi olarak görülebilir.

Araştırmadan elde edilen bulgulara göre annelerin meslek değişkeni, aile katılımı ortalama puanlarını anlamlı farklılık yaratacak düzeyde etkilememektedir. Birimler arası farkların hangi gruplar arasında bulunduğunu bulmak amacıyla yapılan Scheffe testi sonuçlarına göre işçi ve öğretmen/akademisyen olanlar arasında anlamlı bir farklılık olduğu belirlenmiştir. Annenin eğitim düzeyi yükseldikçe yaşam standartları ve eğitime bakış açısı değişmektedir. Öğretmen ya da akademisyen olan annelerin eğitim çalışmalarının içinde daha çok yer almaları ve sürece daha aktif katılmaları nedeniyle eğitime verdikleri önemi arttırmaktadır. Bu nedenlerden dolayı aile katılım çalışmalarını önemsedikleri ve sürece daha aktif katıldıkları düşünülebilir. Çalışılan meslek, ailenin sosyal düzeyi yanında ekonomik düzeyinin de belirleyicisi olmaktadır. Bu sebepler işçilerin çalışma koşullarının ağır olması ve maddi olanaklarının kısıtlı olması çocuğun ihtiyaçlarını karşılama ve sosyal faaliyetlere daha az katılabilme gibi olumsuz sonuçlar doğurabilmektedir. Bu faktörlerde aile katılım çalışmalarına daha az ilgi göstermelerine neden olabilir. Bu sebeplerden dolayı işçi annelerin aile katılım puanlarının daha düşük olduğu söylenebilir.

Atabey (2008) okul öncesi eğitim kurumlarındaki yönetici, öğretmenler ile aileler arasındaki iletişim ve işbirliğini yönetici, öğretmen ve aile bakış açısına göre incelenme amacıyla gerçekleştirdiği araştırmada, "aile katılımı" alt boyutunda; emekli olan ailelerin, serbest meslek sahibi olan ailelerin puanlarına göre, profesyonel meslek sahibi olan ailelerin puanlarının, ev hanımı olan ailelerin puanlarına göre, serbest meslek sahibi olan ailelerin puanlarının, işçi olan ailelerin puanlarına göre, serbest meslek sahibi olan ailelerin puanlarının, memur olan ailelerin ve profesyonel meslekle uğraşan ailelerin puanlarına göre istatistiksel olarak anlamlı derecede yüksek olduğunu bulmuştur.

Güzel (2006) dört-altı yaş grubu çocuğa sahip annelerin aile eğitimine yönelik ihtiyaç duydukları konuların belirlenmesi amacıyla yaptığı araştırmada; annelere yönelik eğitim programlarının geliştirilmesinde kullanılmak üzere annelerin ihtiyaç duydukları konuları belirleyerek, çocuk yetiştirme konusunda ebeveynlere ihtiyaçları doğrultusunda yardımcı olmayı amaçlamıştır. Araştırma sonucunda; anne babanın çocuğun gittiği yuva ile ne kadar yakın bir ilişkisinin olması gerektiği konusunda, annelerin çalışma durumlarına göre anlamlı bir fark olduğu saptanmıştır. Çalışan

annelerin % 65.0'i, çalışmayan annelerin % 39.8'i ile yakın ilişki içinde olmak istediklerini belirtmişlerdir. Meslek grupları arasında anlamlı bir fark olması açısından bu sonuçlar araştırma sonucuyla örtüşmektedir.

Araştırmadan elde edilen bulgulara göre anne ve babaların meslekleri, çocukların akademik benlik saygısı düzeyi ortalama puanlarını anlamlı farklılık yaratacak düzeyde etkilememektedir. Araştırma sonucuna göre hangi meslek grubunda çalıştığına bakılmaksızın bütün anne ve babaların, çocuklarının benlik gelişimlerini, akademik ve okul başarılarını olumlu gördükleri söylenebilir.

Cevher (2004)'in okul öncesi eğitim kurumuna devam eden beş-altı yaş çocuklarının akademik benlik saygısı düzeyini çeşitli değişkenler açısından incelediği araştırması babaların mesleklerine göre ortalamalar arasındaki farkların anlamlı olduğunu göstermektedir. Yapılan istatistikler sonucunda işsiz ve işçi babaların çocukları esnaf, memur, öğretmen/akademisyen ve serbest meslekte çalışan babaların çocuklarına göre daha yüksek bir benlik saygısına sahiptirler. Meslek grupları arasında anlamlı bir fark olması açısından bu sonuç araştırma sonucunu desteklememektedir. Aynı araştırma sonucunda annelerin mesleklerine göre ortalamalar arasındaki farkın anlamlı olmadığını göstermektedir.

Araştırma sonucunda ilkökul ve lisans mezunları aileler arasında aile katılım puanlarında anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Okul öncesi dönemde çocuğun hayatında annesi, babası ve öğretmenleri ona rol model olurlar. Ailenin çocuğa yaklaşımı ve çocuğun bu yaklaşıma ilişkin algıları, çocuğun kendini tanınmasında büyük önem taşımaktadır. Gürşimşek, Kefi ve Girgin (2007)'in okul öncesi eğitime babaların katılım düzeyi ile ilişkili değişkenlerin incelenmesi amacıyla yaptıkları araştırmada, babaların aldıkları eğitim ile okul öncesi eğitime katılma düzeyleri arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır. Bu sonuç ile araştırma sonucu benzerlik göstermektedir.

Araştırma sonuçlarına göre çocukların yaş değişkeni, akademik benlik saygısı düzeyi ortalama puanlarını farklılık yaratacak düzeyde etkilememektedir. Okul öncesi dönemde çocuğun yaşı ilerledikçe, çocuk her gelişim alanında daha fazla bilgi ve beceriye sahip olmakta ve kendisiyle ilgili farkındalığı da artmaktadır. Artan yaşla ve çocukların öğrenmelerinin de artmasıyla birlikte, akademik benlik saygısı düzeylerinin de artması beklenebilir. Fakat araştırma sonucuna göre çocukların yaşları ile akademik benlik saygısı düzeyi ortalama puanları arasında anlamlı bir fark olmadığı görülmüştür.

Şeremet (2006) okul öncesi dönemi çocuklarının kendilik algılarının çeşitli değişkenlere göre incelenmesi amacıyla yaptığı çalışmada okul öncesi dönemi çocukların kendilik algılarının yaş değişkenine göre anlamlı bir fark yaratmadığını saptamıştır. Bu sonuç araştırma bulgularıyla örtüşmektedir.

Araştırmadan elde edilen bulgulara göre anne-babaların, aile katılım çalışmalarına katılma düzeyi ile çocukların akademik benlik saygısı düzeyine ilişkin sonuçlar korelasyon testi ile incelenmiştir. Aile katılımı puanları ile çocukların akademik benlik saygısı düzeyi puanları arasında ($r=0.456$, $p<.01$) düzeyinde pozitif ve anlamlı bir ilişki olduğu görülmüştür. Buna göre anne-babaların aile katılım puanları arttıkça, çocukların akademik benlik saygısı düzeyi puanlarının da arttığı söylenebilir.

Ailenin eğitime katılımı, ebeveynlerin çocuk eğitimi konusundaki bilgi ve becerilerini arttırmalarına, çocuklarının eğitimlerinde rollerinin ne kadar önemli

olduğunun farkına varmalarında yol gösterici olacaktır. Ayrıca ev ve okul arasındaki farklılıkların en aza indirmesi, çocuğun hayatında bütünlük sağlanması, kendilik algısının gelişmesi, akademik başarının sağlanması, eğitimin okulda ve ailede iki yönlü olarak desteklenmesi açısından da aile katılım çalışmaları önem taşımaktadır (Çelenk, 2003; Gürşimşek, 2010; Ekinci Vural, 2006; Işık, 2007; Haack, 2007; Stout, 2009; Şeker, 2009).

Öneriler

Bu çalışmadan elde edilen veriler ışığında araştırmacılara, anne-baba ve eğitimcilerle bazı öneriler getirilebilir.

Ailenin eğitime katılımının sağlanması için; eğitim-öğretim ortamlarının etkili şekilde hazırlanması, anne-babalarla evde ve okulda yapılabilecek etkinlikler planlanması, ev ziyaretleri düzenlenmesi, okul yönetiminden, halk eğitim merkezlerinden ve sivil toplum kuruluşlarından destek alınması ailelere ve eğitimcilerle fayda sağlayacaktır.

Çocukların gelişim ve eğitiminin niteliğini artırarak sürdürülebilirliğini sağlamak amacıyla, çocukla iletişimdeki tüm bireylerin iletişim, empati, sosyal beceri, problem çözme vb. konularda aktif katılıma dayalı eğitim programlarına katılımlarının desteklenmesi yüksek benlik saygısına sahip çocuklar yetiştirilmesini olumlu yönde etkileyecektir.

Bu araştırma sadece MEB bünyesindeki okullarda yapılmıştır. Özel okullar, kreşler ve devlet okullarında araştırma yapılarak, sonuçlar karşılaştırılabilir. Aile katılımını ve akademik benlik saygısı düzeyini etkileyebilecek aile gelir durumu, sosyal çevre, eğitim ortamının özellikleri gibi başka değişkenler de araştırılabilir.

Kaynakça

- AKKÖK, Füsün (2002). *İlköğretimde Rehberlik*. Kuzgun. Y (ed.), Ailelerin Eğitim Sürecine Katılımı. Nobel Yayıncılık, Ankara.
- ARI, Meziyet. (2003). *Erken Çocuklukta Gelişim ve Eğitimde Yeni Yaklaşımlar*. Sevinç. M (ed.), Türkiye’de Erken Çocukluk Eğitimi ve Kalitenin Önemi. Morpa Kültür Yayıncılık, İstanbul.
- ATABEY, Derya (2008). Yönetici Öğretmen Aile İletişim ve İşbirliği Aracı Geçerlik Güvenirlik Çalışması Ve Okul Öncesi Eğitim Kurumlarındaki Yönetici, Öğretmenler ile Aileler Arasındaki İletişim ve İşbirliğinin Yönetici, Öğretmen, Aile Bakış Açısına Göre İncelenmesi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, (Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi), Ankara.
- BALAT, Gülden, Uyanık. (2003). *Erken Çocuklukta Gelişim ve Eğitimde Yeni Yaklaşımlar*. Sevinç. M (ed.), Erken Çocuklukta Benlik Saygısının Gelişimi ve Önemi. Morpa Kültür Yayıncılık, Ankara.
- BOULT, B. (2006). *Ways To Involve Parents: Practical Strategies For Parenting with Families*. Corwin Pres Inc, California.
- CEVHER, Fatma Nilgün (2004). Okul Öncesi Eğitim Kurumlarına Devam Eden 5-6 Yaş Çocukların Akademik Benlik Saygısı Düzeylerinin Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi, Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Denizli.
- CEVHER, Fatma Nilgün ve BULUŞ, Mustafa (2006). “Okul Öncesi Eğitim Kurumlarına Devam Eden 5-6 Yaş Çocuklarında Akademik Benlik Saygısı”, Dokuz Eylül Üniversitesi, Buca Eğitim Fakültesi Dergisi, S.20, ss.28-39.
- CARLİSLE, E., STANLEY, L., and KEMPLE, K. M. (2005). Opening Doors: Understanding School and Family Influences On Family Involvement, Early Childhood Education Journal, S. 33(3), ss.155-162.
- ÇAĞDAŞ, Aysel ve SEÇER, Zarife, Şahin (2006). *Anne-baba eğitimi*. Kök Yayıncılık, Ankara.
- ÇELENK, Süleyman (2003). “Okul-aile İşbirliği İle Okuduğunu Anlama Arasındaki İlişki, Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 24, 3-39.
- EKİNCİ VURAL, Deniz (2006). Okul Öncesi Eğitim Programındaki Duyuşsal ve Sosyal Becerilere Yönelik Hedeflere Uygun Olarak Hazırlanan Aile Katımlı Sosyal Beceri Eğitimi Programının Çocuklarda Sosyal Becerilerin Gelişimine Etkisi, Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), İzmir.
- EPSTEİN, L. (2002) *School, Family and Community Partnership: Caring For The Children We hare*. Corwin Pres, California.
- GÜRŞİMŞEK, Işık (2003). *Okul Öncesi Eğitime Aile Katılımı ve Psikososyal Gelişim*, Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri Dergisi, S.3(1), ss.125-144.
- GÜRŞİMŞEK, Işık (2010). *Okul Öncesi Eğitimde Aile Katılımını Etkileyen Faktörler*, Eğitim Bilimleri ve Uygulama Dergisi, S.9(18), ss.1-19.
- GÜRŞİMŞEK, Işık, KEFİ, Sara ve GİRGİN, Günseli (2007). *Okulöncesi eğitime babaların katılım düzeyi ile ilişkili değişkenlerin incelenmesi*, Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, S.33, ss.181-191.

◆ Çağrı Özcan / Yasemin Aydoğan

- GÜVEN, Gülhan (2011). Farklı Eğitim Modelleri Kullanılarak Uygulanan Aile Eğitim ve Aile Katılım Programlarının Okul Öncesi Öğretmenlerinin Uygulamalarına ve Ebeveynlerin Görüşlerine Etkisinin İncelenmesi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, (Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi), Ankara.
- GÜZEL, Şefika (2006). Dört Altı Yaş Grubu Çocuğa Sahip Annelerin Aile Eğitimine Yönelik İhtiyaç Duydukları Konuların Belirlenmesi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, (Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi), Ankara.
- HAACK, M. K. (2007). *Parents and Teachers Beliefs About Parental Involvement In schooling, Unpublished Doctoral Dissertation*, Presented to the Faculty of, The Graduate College at the University of Nebraska, Lincoln.
- İŞİK, Hande (2007). Okulöncesi Eğitim Kurumlarında Gerçekleştirilen Okul-Aile İş birliği Çalışmalarının Anne-Baba Görüşlerine Dayalı Olarak İncelenmesi, Anadolu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, (Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi), Eskişehir.
- KOCABIYIK, Funda (2011). *Eğitime bakış*. Eğitim Öğretim ve Bilim Araştırma Dergisi, S.7(20), ss.3.
- MCBRIDE, A, Bea, J.A., and WRIGHT, M. (2002). *An Examination Of Family-School Partnership Initiatives İ n Rural Prekindergarten Programs*. Early education development, S.13(1), ss.107-125.
- MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞI, Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı. (2006). *36-72 Aylık Çocuklar İçin Okul Öncesi Eğitim Programı*. Ya-Pa Yayıncılık, Ankara.
- PEKKARAKAŞ, Emine (2010). 3-6 Yaş Çocukların Babalarının Çocuk Yetiştirme Tutumları ile Eğitime Katılım Düzeyleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi, Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, (Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi), İzmir.
- STOUT, A. (2009). *Comparing Rural Parent and Teacher Perspectives of Parental Involvement: A Mixed Methods Study*, Unpublished Doctoral Dissertation, Walden University College Of Education.
- ŞEKER, Meltem (2009). İlköğretim 5. Sınıf Öğrencilerinin Performans Görevlerindeki Başarıları İle Ailelerin Eğitim-Öğretim Çalışmalarına Katılım Düzeyleri Arasındaki İlişkinin Belirlenmesi, Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, (Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi), Adana.
- ŞEREMET, Evrim Özlem (2006). Okul Öncesi Dönemi Çocuklarının (5-6 Yaş) Kendilik Algılarının Çeşitli Değişkenlere Göre İncelenmesi, Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, (Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi), İstanbul.
- YAVUZER, Haluk (2001). *Ana-baba ve çocuk*. Remzi Kitabevi, İstanbul.

THE EXAMINATION OF THE RELATIONSHIP BETWEEN THE FAMILY PARTICIPATION AND THE LEVEL OF THE ACADEMIC SELF-RESPECT OF CHILDREN BASED ON PARENTAL VIEW

Çağrı ÖZCAN*

Yasemin AYDOĞAN**

Abstract

In this research, it is aimed to examine the relationship between the family participation activities applied in the pre-school educational institution and academic self-respect of the children in terms of the different variables based on parental view. The working group of the research is composed of the families of 380 children receiving the pre-school education which are affiliated with Bolu Provincial Directorate for National Education in 2011-2012 academic year. "Family Participation Scale", "Scale of Academic Self-Respect" and "Personal Information Form" are used to acquire data of the research.

As a result of the research, a significant difference is found in the family participation scores of the families in terms of the variables of gender and occupation of the mothers. A significant difference is found in the academic self-respect scores of the children according to the perception of the families in terms of the gender variable of the families. When the relationship is examined between the participation level of the families and the academic self-respect of the children, it is seen that there is a positive relationship at the medium level. No significant differences are determined in terms of the number of children of families, the ages and educational level of the mothers and fathers, the occupational status of the fathers, the ages of the children and the genders of the children.

Key Words: Pre-school education, family participation, self-respect, academic self-respect

* Master of Science, Ministry of Education Teacher, Bolu

** Associate Dr.; Abant İzzet Baysal University, Faculty of Education, Department of Preschool Education, Bolu